2020 m. spalio 8 d., ketvirtadienis

P9_TA(2020)0255

Prieštaravimas įgyvendinimo aktui: titano dioksido (E 171) specifikacijos

2020 m. spalio 8 d. Europos Parlamento rezoliucija dėl Komisijos reglamento, kuriuo dėl titano dioksido (E 171) specifikacijų iš dalies keičiamas Reglamento (ES) Nr. 231/2012, kuriuo nustatomos Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 1333/2008 II ir III prieduose išvardytų maisto priedų specifikacijos, priedas, projekto (D066794/04 – 2020/2795(RPS))

(2021/C 395/03)

Europos Parlamentas,

— atsižvelgdamas į Komisijos reglamento, kuriuo dėl titano dioksido (E 171) specifikacijų iš dalies keičiamas Reglamento (ES) Nr. 231/2012, kuriuo nustatomos Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 1333/2008 II ir III prieduose išvardytų maisto priedų specifikacijos, priedas, projektą (D066794/04,

— atsižvelgdamas į 2008 m. gruodžio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1333/2008 dėl maisto priedų ([1]), ypač į jo 14 straipsnį,

— atsižvelgdamas į 2008 m. gruodžio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1331/2008, nustatantį maisto priedų, fermentų ir kvapiųjų medžiagų leidimų suteikimo procedūrą ([2]), ypač į jo 7 straipsnio 5 dalį,

— atsižvelgdamas į 2019 m. gegužės 13 d. pateiktą Augalų, gyvūnų, maisto ir pašarų nuolatinio komiteto apibendrinamąją ataskaitą ([3]),

— atsižvelgdamas į Europos maisto saugos tarnybos (EFSA) 2019 m. gegužės 10 d. priimtą pareiškimą, kuris paskelbtas 2019 m. birželio 12 d. ([4]),

— atsižvelgdamas į 1999 m. birželio 28 d. Tarybos sprendimo 1999/468/EB, nustatančio Komisijos naudojimosi jai suteiktais įgyvendinimo įgaliojimais tvarką ([5]), 5a straipsnio 3 dalies b punktą ir 5a straipsnio 5 dalį,

— atsižvelgdamas į Darbo tvarkos taisyklių 112 straipsnio 2 ir 3 dalis ir 4 dalies c punktą,

— atsižvelgdamas į Aplinkos, visuomenės sveikatos ir maisto saugos komiteto pasiūlymą dėl rezoliucijos,

A. kadangi Reglamentu (EB) Nr. 1333/2008 nustatomos taisyklės dėl maisto produktuose naudojamų maisto priedų, siekiant užtikrinti veiksmingą vidaus rinkos veikimą, tuo pat metu užtikrinant aukštą žmonių sveikatos apsaugos lygį ir vartotojų apsaugos lygį, įskaitant vartotojų interesų apsaugą ir sąžiningą prekybos maisto produktais praktiką, prireikus atsižvelgiant į aplinkos apsaugą;

B. kadangi Reglamentu (EB) Nr. 1331/2008 nustatoma bendra maisto priedų ir kt. įvertinimo ir leidimų suteikimo tvarka, kuria prisidedama prie laisvo maisto judėjimo Sąjungoje, aukšto žmonių sveikatos apsaugos lygio ir aukšto vartotojų apsaugos lygio, įskaitant vartotojų interesų apsaugą;

([1]) OL L 354, 2008 12 31, p. 16.
([2]) OL L 354, 2008 12 31, p. 1.
([3]) https://ec.europa.eu/food/sites/food/files/safety/docs/reg-com_toxic_20190513_sum.pdf.
([4]) EFSA pareiškimas dėl Prancūzijos maisto, aplinkos ir darbuotojų sveikatos bei saugos agentūros (ANSES) atliktos rizikos, susijusios su maisto priedo titano dioksido (E 171) poveikiu, apžvalgos, EFSA leidinys, 2019 m.; 17(6):5714, https://www.efsa.europa.eu/en/efsajournal/pub/5714.
([5]) OL L 184, 1999 7 17, p. 23.

Titano dioksido (E 171) naudojimas maisto produktuose

C. kadangi titano dioksidas (E 171) yra maisto priedas, kurį iš dalies sudaro nanodalelės ir kurio daugiausia randama tokiuose maisto produktuose kaip konditerijos gaminiai, pyragai, desertai, ledai, sausainiai, šokoladiniai batonėliai, grūdiniai gaminiai ir kepiniai; kadangi pagrindinė jo funkcija – suteikti produktams baltą spalvą arba neskaidrumą;

D. kadangi titano dioksidas (E 171) daugiausia naudojamas maisto produktuose, kurie yra ypač populiarūs tarp vaikų, pvz., kramtomojoje gumoje, saldainiuose, šokoladuose ir leduose, o tai kelia susirūpinimą dėl galimo didelio poveikio šiai pažeidžiamai gyventojų daliai;

Saugumo rizikos vertinimas

E. kadangi 2016 m. birželio 28 d. EFSA mokslinėje nuomonėje ([6]) dėl titano dioksido (E 171) jau buvo nurodyta, kad trūksta duomenų, dėl kurių negalima atlikti išsamaus šio maisto priedo rizikos vertinimo; kadangi netikrumą dėl titano dioksido (E 171) saugumo iš dalies lemia tai, kad gamintojai nepateikė rizikos vertinimui atlikti būtinų duomenų;

F. kadangi nemažai naujausių mokslinių publikacijų ([7]) suabejojo titano dioksido (E 171) saugumu ir atkreipė dėmesį į galimą riziką, susijusią su jo naudojimu;

G. kadangi Prancūzijos maisto, aplinkos ir darbuotojų sveikatos bei saugos agentūros (ANSES) 2019 m. balandžio 12 d. nuomonėje ([8]), be kitų neigiamų padarinių buvo nurodytas galimas titano dioksido (E 171) kancerogeninis poveikis ir padaryta išvada, kad išlieka mokslinių neaiškumų dėl titano dioksido (E 171) saugumo ir duomenų spragų, o tai reiškia, kad negalima išsklaidyti susirūpinimo dėl galimo titano dioksido (E 171) toksiškumo vartotojams; kadangi Nyderlandų rizikos vertinimo ir mokslinių tyrimų biuras (BuRO) ([9]) taip pat atkreipė dėmesį į duomenų spragas ir neaiškumus;

H. kadangi naujausiame EFSA pareiškime dėl titano dioksido (E 171) maisto produktuose ([10]) remiamasi ANSES nuomone ir taip pat pripažįstama, jog esama neaiškumų dėl jo naudojimo saugumo;

I. kadangi 2016 m. vasario mėn. Lione (Prancūzija) įsisteigusioje Tarptautinėje vėžio tyrimų agentūroje (IARC) susitiko 19 mokslininkų iš aštuonių šalių, kad iš naujo įvertintų titano dioksido (E 171) kancerogeniškumą, ir padarė išvadą, kad jis turėtų būti priskiriamas prie potencialiai kancerogeniškų žmonėms medžiagų (t. y. 2B grupė) ([11]);

J. kadangi JAV nacionalinis darbuotojų saugos ir sveikatos institutas (NIOSH) nustatė, kad ultrasmulkiojo titano dioksido (E 171) poveikis turėtų būti laikomas galimu profesiniu kancerogenu ([12]);

([6]) Titano dioksido (E 171) kaip maisto priedo pakartotinis vertinimas, EFSA leidinys, 2016 m.; 14(9):4545, https://www.efsa.europa.eu/en/efsajournal/pub/4545.

([7]) Žr. asociacijos „Avicenn“ parengtą sąrašą „Naujausi akademiniai leidiniai apie neigiamą E171 ir (arba) TiO_2 nanodalelių poveikį per burną“, skelbiamą adresu http://veillenanos.fr/wakka.php?wiki=RisQIngestionNpTiO2/download&file=20190911AvicennE171recentpublications.pdf; M. Skocaj, M. Filipic, J. Petkovic, ir S. Novak „Titanium dioxide in our everyday life; is it safe?“, „*Radiology and Oncology*“, 2011 m. gruodžio mėn.; 45(4): 227–247, https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC3423755/, ir G. Pinget ir kt. „Impact of the Food Additive Titanium Dioxide (E171) on Gut Microbiota-Host Interaction“. „*Frontiers in Nutrition*“, 2019 m. gegužės 14 d., https://www.frontiersin.org/articles/10.3389/fnut.2019.00057/full.

([8]) Prancūzijos maisto, aplinkos ir darbuotojų sveikatos bei saugos agentūros (ANSES) nuomonė dėl rizikos, susijusios su maisto priedo E171 vartojimo, skelbiama adresu https://www.anses.fr/en/system/files/ERCA2019SA0036EN.pdf.

([9]) https://www.nvwa.nl/documenten/consument/eten-drinken-roken/overige-voedselveiligheid/risicobeoordelingen/advies-van-buro-over-de-mogelijke-gezondheidseffecten-van-het-voedseladditief-titaniumdioxide-e171.

([10]) EFSA pareiškimas dėl Prancūzijos maisto, aplinkos ir darbuotojų sveikatos bei saugos agentūros (ANSES) atliktos rizikos, susijusios su maisto priedo titano dioksido (E 171) poveikiu, apžvalgos, EFSA leidinys, 2019 m.; 17(6): 5714, https://efsa.onlinelibrary.wiley.com/doi/10.2903/j.efsa.2019.5714.

([11]) „*IARC Monographs on the Evaluation of Carcinogenic Risks to Humans*', Volume 93, 'Carbon Black, Titanium Dioxide, and Talc“, https://publications.iarc.fr/Book-And-Report-Series/Iarc-Monographs-On-The-Identification-Of-Carcinogenic-Hazards-To-Humans/Carbon-Black-Titanium-Dioxide-And-Talc-2010.

([12]) „Occupational Exposure to Titanium Dioxide', *Current Intelligence Bulletin 63*“, https://www.cdc.gov/niosh/docs/2011-160/pdfs/2011-160.pdf.

2020 m. spalio 8 d., ketvirtadienis

Rizikos valdymo sprendimai

K. kadangi, remdamasi ANSES nuomone ir po jos pateiktu EFSA pareiškimu, kurie negalėjo išsklaidyti išreikšto susirūpinimo, Prancūzijos vyriausybė, kaip atsargumo priemonę vartotojų sveikatai apsaugoti, priėmė nutarimą, kuriuo nuo 2020 m. sausio 1 d. draudžiama prekiauti maisto produktais, kurių sudėtyje yra titano dioksido (E 171);

L. kadangi, nepaisydama šių aplinkybių, Komisija, užuot pasiūliusi palaipsniui atsisakyti titano dioksido (E 171) naudojimo maisto produktuose, pateikė reglamento, kuriuo keičiama šio maisto priedo apibrėžtis ir specifikacijos ir pagal kurį ir toliau leidžiama titano dioksidą (E 171) teisėtai pateikti rinkai ir išlaikyti rinkoje, projektą;

M. kadangi bet koks sprendimas neuždrausti titano dioksido (E 171) pateikti rinkai yra nepalankus įmonėms, kurios nusprendė taikyti atsargumo principą ir iš savo produktų pašalino titano dioksidą (E 171) arba jį pakeitė kitkuo;

Atsargumo principas ir kiti veiksniai

N. kadangi Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) 191 straipsnio 2 dalyje atsargumo principas įvardijamas kaip vienas iš pagrindinių Sąjungos principų;

O. kadangi SESV 168 straipsnio 1 dalyje teigiama, kad „žmonių sveikatos aukšto lygio apsauga užtikrinama nustatant ir įgyvendinant visas Sąjungos politikos ir veiklos kryptis“;

P. kadangi daugiau kaip 85 000 piliečių visoje Europoje jau pasirašė peticiją ([13]), kuria siekiama paremti Prancūzijos draudimą naudoti titano dioksidą (E 171), ir paprašė taikyti atsargumo principą, atsižvelgiant į neaiškumus dėl maisto priedų, kurie neturi jokios maistinės vertės ir gali kelti pavojų vartotojams;

Q. kadangi, kaip nurodyta Reglamente (EB) Nr. 1331/2008, tvirtinant maisto priedus taip pat gali būti atsižvelgiama į kitus su svarstomu klausimu susijusius veiksnius, įskaitant visuomeninius, ekonominius, tradicinius, etinius ir aplinkos veiksnius, atsargumo principą ir kontrolės priemonių tinkamumą;

Leidimų suteikimo sąlygos ir alternatyvos

R. kadangi Reglamento (EB) Nr. 1333/2008 6 straipsnyje nustatyta, kad maisto priedą galima leisti naudoti tik tuo atveju, jei jis yra saugus, technologiškai pagrįstas ir jei jo naudojimas vartotojo neklaidina, o, priešingai, yra jam naudingas;

S. kadangi titano dioksidas (E 171) naudojamas tik estetiniais tikslais ir neturi maistinės vertės, taip pat neatlieka jokios naudingos technologinės funkcijos maiste;

T. kadangi nėra įtikinamos technologinės būtinybės naudoti titano dioksidą (E 171) ir daugeliui Prancūzijos rinkoje veikiančių maisto gamintojų ir mažmenininkų pavyko pašalinti titano dioksidą (E 171) iš savo produktų, kad būtų laikomasi Prancūzijos dekreto dėl maisto produktų, kurių sudėtyje yra šio priedo, pateikimo į rinką sustabdymo ([14]); kadangi kai kurios tarptautinės bendrovės įsipareigojo pašalinti titano dioksidą (E 171) iš savo maisto produktų sąrašo ([15]);

([13]) https://you.wemove.eu/campaigns/support-the-french-ban-on-potentially-harmful-food-additive-e171

([14]) kadangi, remiantis (nebaigtiniu) *Agir pour l'Environnement* internetiniu inventoriumi (https://infonano.agirpourlenvironnement.org/liste-verte/), per labai trumpą laiką buvo pakeista ne mažiau kaip 340 maisto produktų, kuriuose buvo titano dioksido (E 171), sudėtis ir jie tapo produktais „be E 171“; kadangi, remiantis 2018 m. Prancūzijos ekonomikos ir finansų ministerijos pranešimu spaudai (https://www.economie.gouv.fr/files/files/directions_services/dgccrf/presse/communique/2018/CP_Nanoparticules201804.pdf), profesinės organizacijos pasiūlė paramą mažesniems gamintojams, – kurie, be abejonės, gali susidurti su didesnėmis technologinėmis kliūtimis nei didesni veiklos vykdytojai, – kad jie pašalintų iš savo produktų titano dioksidą (E 171).

([15]) https://www.centerforfoodsafety.org/press-releases/4550/top-candy-company-mars-commits-to-phasing-out-harmful-nanoparticles-from-food-products

U. kadangi dauguma valstybių narių iki šiol stengėsi užtikrinti, kad būtų laikomasi reikalavimo ženklinti maisto produktuose esančias nanodaleles; kadangi Ispanijoje, Belgijoje, Italijoje ir Vokietijoje atliktuose vartotojų grupių bandymuose nustatyta, kad titano diokside (E 171) esančių nanodalelių proporcija buvo didesnė nei 50 %, o priedas nebuvo paženklintas „nano“ ženklu ([16]), įskaitant tokius maisto produktus kaip saldainiai, kramtomosios gumos ir pyragaičiai, kuriuos dažnai vartoja vaikai ir kitos pažeidžiamos gyventojų grupės;

1. prieštarauja Komisijos reglamento projekto priėmimui;

2. mano, kad Komisijos reglamento projektas nesuderinamas su reglamentų (EB) Nr. 1333/2008 ir (EB) Nr. 1331/2008 tikslu ir turiniu;

3. mano, kad leidimas toliau kaip maisto priedą pateikti į rinką ir joje parduoti titano dioksidą (E 171) prieštarauja Reglamento (EB) Nr. 1333/2008 6 straipsnio nuostatoms ir gali turėti neigiamą poveikį Europos vartotojų sveikatai;

4. prašo Komisijos atsiimti savo reglamento projektą;

5. ragina Komisiją taikyti atsargumo principą ir išbraukti titano dioksidą (E 171) iš Sąjungos leidžiamų naudoti maisto priedų sąrašo;

6. paveda Pirmininkui perduoti šią rezoliuciją Tarybai ir Komisijai bei valstybių narių vyriausybėms ir parlamentams.

([16]) įskaitant *Altroconsumo* Italijoje, OCU Ispanijoje, *Test-Achats* Belgijoje ir UFC – *Que Choisir* Prancūzijoje.